РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

27 листопада 2024 року

м.Київ

справа №320/43973/24

Суддя Київського окружного адміністративного суду Терлецька О.О., розглянувши порядку письмового провадження адміністративну справу за позовом ПІДПРИЄМСТВА З 100% ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ «УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЛОТЕРЕЯ» до Національного Центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій, та Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України про визнання протиправними дій,

встановив:

До Київського окружного адміністративного суду звернулось Підприємство зі 100% інвестиціями «Українська національна лотерея» (далі — позивач) з адміністративним позовом до Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій (далі — відповідач-1) та Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі — відповідач-2), - про визнання протиправним та скасування розпорядження, визнання дій протиправними, зобов'язання вчинити дії.

Ухвалою від 07.11.2024 Київським окружним адміністративним судом було відкрито провадження у справі та призначено справу до розгляду за правилами спрощеного провадження без проведення судового засідання.

На захист своїх порушених прав позивач просить суд: 1) визнати протиправним та скасувати розпорядження відповідача-1 від 16.08.2024 №675/2480 «Про блокування доменних імен» в частині здійснення обмеження доступу (заблокування доступу) на власних рекурсивних DNS-серверах до доменного імені http://unl.ua/uk, а також його піддоменів; 2) зобов'язати відповідача-1 видати розпорядження про

розблокування доменного імені http://unl.ua/uk, а також його піддоменів на рекурсивних DNS-серверах; визнати протиправними дії відповідача-2 щодо погодження розпорядження відповідача-1 від 16.08.2024 №675/2480 «Про блокування доменних імен» в частині здійснення обмеження доступу (заблокування доступу) на власних рекурсивних DNS-серверах до доменного імені http://unl.ua/uk, а також його піддоменів.

Свої позовні вимоги позивач підтримав у позовній заяві та у відповіді на відзив. Відповідач проти позову заперечив, свої заперечення проти позову виклав у відзиві на позовну заяву та запереченні на відповідь на відзив.

Відповідач також подав до суду письмове клопотання про залучення в якості третьої особи без самостійних вимог на стороні відповідача Бюро економічної безпеки, посилаючись на норми статті 53 Цивільного процесуального кодексу України. Позивач проти цього клопотання подав свої заперечення. Дослідивши зазначене клопотання суд не знаходить підстав для його задоволення та відхиляє його, оскільки відповідач не називає жодної з підстав для залучення Бюро економічної безпеки як третьої особи, визначених статтею 49 Кодексу адміністративного судочинства України. Окрім того, суд звертає увагу, що КАС України і зокрема стаття 49 КАС України не передбачають, залучення суб'єкта владних повноважень у зв'язку з застосуванням ним можливих управлінських повноважень за наслідками розгляду судової справи.

Дослідивши матеріали справи, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини справи, на яких ґрунтуються вимоги позову, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, суд встановив наступні обставини справи та відповідні їм правовідносини.

Підприємство з 100% іноземними інвестиціями «Українська Національна Лотерея» є власником веб-сайту із доменним ім'ям http://unl.ua/uk/, що підтверджується інформацією з відкритих джерел, зокрема з веб-сайту.ua щодо інформації про зареєстроване доменне ім'я http://unl.ua.

На підставі розпорядження Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій (далі НЦУ) від 16.08.2024 №675/2480 «Про блокування доменних імен» здійснено блокування доменних імен згідно доданого переліку та зокрема веб-сайту із доменним ім'ям http://unl.ua/uk/. Як зазначено у тексті вказаного розпорядження, воно прийняте відповідно до статті 32 Закону України «Про електронні комунікації», Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), пунктів 14, 27, 37 Порядку оперативнотехнічного управління телекомунікаційними мережами в умовах надзвичайних

ситуацій, надзвичайного та воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2004 № 812, на звернення Бюро економічної безпеки України.

Згідно відповіді №68/03-408/СЕД від 19.08.2024 на адвокатський запит щодо блокування зазначеного веб-сайту, НЦУ повідомив, що спірне розпорядження було видано у ході виконання оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами загального користування в умовах воєнного стану з метою забезпечення потреб національної безпеки, у відповідності до статті 32 Закону України «Про електронні комунікації», пункту 26 Порядку оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2004 №812, та у зв'язку з листом Бюро економічної безпеки України від 16.08.2024 №11/6/4.5.2/19085-24.

Не погоджуючись із зазначеним блокуванням доменного імені, позивач звернувся до суду з даним позовом.

Відповідно до статті 32 Закону України «Про електронні комунікації» Адміністрація Держспецзв'язку, яка є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах організації спеціального зв'язку, захисту інформації, в умовах воєнного стану здійснює управління електронними комунікаційними мережами та відповідає за забезпечення їх сталості.

Згідно з вимогами Закону України «Про електронні комунікації» в умовах воєнного стану НЦУ під керівництвом Адміністрації Держспецзв'язку виконує оперативно-технічне управління електронними комунікаційними мережами у межах повноважень, наданих йому Кабінетом Міністрів України.

Завдання, функції та повноваження НЦУ визначені Порядком оперативнотехнічного управління телекомунікаційними мережами в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2004 №812 (далі - Порядок № 812), а також Положенням про Національний центр оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій, затвердженим наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 11.04.2019 № 209.

Згідно з Порядком № 812 основними завданнями НЦУ в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану є загальне управління центрами управління мережами, забезпечення можливості оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами з метою їх сталого функціонування та використання в інтересах управління державою, попередження, локалізації та

ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, оповіщення населення, забезпечення проведення мобілізації, задоволення потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку.

Разом з тим, відповідно до Порядку № 812 контроль за функціонуванням телекомунікаційних мереж і проведення організаційно-технічних заходів з управління телекомунікаційними мережами з метою забезпечення їх сталого та якісного функціонування здійснюється через систему оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами - сукупність технічних засобів, центрів управління, у тому числі персоналу, що забезпечують оперативно-технічне управління телекомунікаційними мережами.

Указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 №2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами) введено в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року та визначено, що «у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30 - 34, 38, 39, 41 - 44, 53 Конституції України, а також вводитися тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України "Про правовий режим воєнного стану"».

Відповідно до пункту 14 Порядку №812 НЦУ та центри управління мережами за погодженням з Адміністрацією Держспецзв'язку відповідно до законодавства можуть допускати деяке зниження якості послуг та встановлювати тимчасові обмеження щодо їх надання до ліквідації надзвичайних ситуацій, скасування надзвичайного та воєнного стану.

Як зазначає НЦУ, на підставі листа Бюро економічної безпеки України від 16.08.2024 №11/6/4.5.2/19085-24 за погодженням з Адміністрацією Держспецзв'язку було видано розпорядження НЦУ від 16.08.2024 №675/2480 «Про блокування доменних імен», яким постачальникам електронних комунікаційних послуг було доручено здійснити обмеження доступу (заблокувати доступ) на власних рекурсивних DNS-серверах до доменних імен, а також їх піддоменів, зокрема http://unl.ua/uk/.

У листі Бюро економічної безпеки України від 16.08.2024 №11/6/4.5.2/19085-24 зазначено, що під час виконання покладених на БЕБ завдань виявлено передумови до заподіяння шкоди економічній безпеці України внаслідок функціонування вебсайтів:

- http://unl.ua/uk/,
- http://msl.ua/,

за допомогою яких здійснюється організація та проведення азартних ігор у мережі Інтернет без відповідної ліцензії.

При дослідженні інформації, розміщеної на веб-сайті із доменним ім'ям http://unl.ua/uk/ встановлено, що вказаний сайт використовується для випуску та проведення державних лотерей.

Питання проведення державних лотерей на території України регламентовані на сьогодні Законом України «Про державні лотереї в Україні» та Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей, що затверджені наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва і Міністерства фінансів України від 12.12.2002 р. N 128/1037 (з наступними змінами) і діють в частині, що не суперечить Закону України «Про державні лотереї в Україні».

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державні лотереї в Україні»:

- лотерея - масова гра, незалежно від її назви, умовами проведення якої передбачається розіграш призового (виграшного) фонду між її учасниками і перемога в якій має випадковий характер, територія проведення (розповсюдження) якої поширюється за межі однієї будівлі (споруди), незалежно від способу прийняття грошей за участь у такій грі.

Залежно від способу розіграшу призового (виграшного) фонду в Україні допускається проведення таких лотерей:

- а) миттєва лотерея лотерея, в якій інформація, яка дозволяє визначити виграшні лотерейні білети (інші засоби, які передбачені умовами лотерей, які дозволяють засвідчити участь у лотереї), закладається випадковим характером на стадії їх виготовлення, тобто до розповсюдження серед учасників лотереї. При проведенні миттєвої лотереї учасник може безпосередньо після внесення ставки визначити, чи є його лотерейний білет або інший засіб, який дозволяє засвідчити участь у грі, виграшним чи ні;
- б) інша лотерея, яка не підпадає під визначення миттєвої лотереї, в тому числі тиражна, комбінована;
- державна лотерея це лотерея, що проводиться оператором лотерей відповідно до цього Закону;

- оператор державних лотерей юридична особа суб'єкт підприємницької діяльності, що одержала право на проведення державних лотерей у порядку, визначеному цим Законом;
- проведення державних лотерей господарська діяльність оператора державних лотерей, яка включає випуск державної лотереї, прийняття ставок у державну лотерею, проведення розіграшів призового (виграшного) фонду державної лотереї, виплату призів та інші операції, що прямо або опосередковано забезпечують проведення державних лотерей.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про державні лотереї в Україні» принцип державної монополії на запровадження лотерей полягає у забороні запровадження та проведення на території України будь-яких лотерей, крім державних, які проводяться операторами лотерей, що одержали право на їх проведення, у порядку, визначеному цим Законом.

Як вбачається з матеріалів справи позивач є оператором державних лотерей та має ліцензію на здійснення діяльності з випуску та проведення лотерей серії AB №446756, видану 02.09.2013 року Міністерством фінансів України.

Згідно зі <u>ст. 15 Закону України «Про державні лотереї в Україні</u>», позивач, як оператор державних лотерей, що проводив державні лотереї до набрання чинності цим законом, має право продовжувати проводити державні лотереї після закінчення строку дії ліцензії у разі відсутності нормативно-правових актів, необхідних для видачі нової ліцензії на цей вид діяльності, але не більше ніж протягом трьох місяців з дня набрання такими нормативними актами чинності.

Відповідно до положень ст. 5 Закону України «Про державні лотереї в Україні» вимоги до випуску та проведення державних лотерей визначаються Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей (далі - Уповноважений орган, КРАІЛ) відповідно до законодавства про ліцензування.

Лотерея набуває статусу державної з моменту опублікування затверджених оператором державних лотерей умов проведення такої лотереї.

Кількість та види державних лотерей, що можуть проводитись операторами державних лотерей, не обмежуються.

Відповідно до положень ст. 1 Закону України «Про державні лотереї в Україні» умови проведення державної лотереї - локальний акт оператора державних лотерей, що визначає правила гри і порядок проведення державної лотереї, затверджується оператором державних лотерей відповідно до законодавства, а згідно із статтею 3

<u>Закону України</u> «Про державні лотереї в Україні» умови проведення державної лотереї підлягають обов'язковому оприлюдненню.

Так, означений вище закон вимагає від операторів вчинення таких дій відносно умов проведення державної лотереї як:

- а) розроблення оператором умов проведення державної лотереї (стаття 6);
- б) затвердження оператором умов проведення державної лотереї (стаття 1, 5, 6);
- в) оприлюднення/опублікування оператором умов проведення державної лотереї (стаття 1, 3, 5).

Водночас, лотерея, відповідно до <u>статті 5 Закону України «Про державні лотереї в Україні</u>», набуває статусу державної з моменту опублікування затверджених оператором державних лотерей умов проведення такої лотереї. Тобто, оператори державних лотерей, розробивши, затвердивши та опублікувавши умови проведення державної лотереї, мають право проводити державну лотерею.

При дослідженні інформації, розміщеної на веб-сайті із доменним ім'ям http://unl.ua/uk/ встановлено, що на вказаному веб-сайті здійснюється організація та проведення державних лотерей, з опублікованими на цьому веб-сайті затвердженими оператором умовами проведення таких державних лотерей.

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про державні лотереї в Україні» за поданням оператора державних лотерей, яке подається протягом п'ятнадцяти днів після дати опублікування, державна лотерея підлягає обов'язковому внесенню Уповноваженим органом до Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні. Внесення лотереї Уповноваженим органом до Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні, здійснюється протягом десяти днів з дати одержання подання оператора державних лотерей.

Уповноважений орган веде Єдиний реєстр державних лотерей, запроваджених в Україні. Перелік відомостей, які відображаються в Єдиному реєстрі державних лотерей, запроваджених в Україні, затверджується Уповноваженим органом. Єдиний реєстр державних лотерей, запроваджених в Україні, ведеться в електронній формі і є відкритим для безоплатного публічного доступу до нього.

Перелік відомостей, які відображаються в Єдиному реєстрі державних лотерей, запроваджених в Україні, затверджений рішенням КРАІЛ від 21.07.2021 № 440, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 15.09.2021 за № 1211/36833.

Відповідно, КРАІЛ забезпечує внесення державних лотерей до Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні (за поданням оператора державних лотерей), та здійснює ведення цього реєстру.

Водночас, до набрання чинності Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14.07.2020 ведення Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні, здійснювалося Міністерством фінансів України.

Як встановлено судом, державні лотереї, що проводяться на веб-сайті із доменним ім'ям http://unl.ua/uk/, внесені до Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні, який ведеться КРАІЛ та розміщений для публічного доступу за посиланням https://www.gc.gov.ua/ua/Yedynyi-reiestr-derzhavnykh-lotereizaprovadzhenykh-v-Ukraini.html, зокрема це лотереї: державна грошова числова тиражна лотерея «ЛОТО 6 із 36», державна грошова миттєва лотерея «ПІРАТ», державна грошова числова тиражна лотерея «ЗАВЖДИ ПЕРЕМАГАЙ», державна грошова миттєва лотерея «ВІП УЛЬТРА», державна грошова миттєва лотерея «ЗОЛОТЕ РУНО», державна миттєва лотерея «ВІП МІЛЬЙОНЕР», державна миттєва лотерея «СУПЕР 200 000», державна миттєва лотерея «ТРИ СІМКИ», державна миттєва лотерея «ТВОЯ ГРА», державна грошова миттєва лотерея «СМІЛИВИИ ХОМ'ЯЧОК», державна грошова миттєва лотерея «MOPE СКАРБІВ», та до Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні, ведення якого здійснювалося Міністерством фінансів України, зокрема це лотереї: державна грошова числова тиражна лотерея «СУПЕР ЛОТО», державна грошова числова тиражна лотерея «КЕНО», державна грошова числова тиражна лотерея ТРІЙКА», державна грошова числова тиражна МАКСИМА», державна грошова миттєва лотерея «ЛОВИ МОМЕНТ», державна грошова числова тиражна лотерея «ЛОТО БЛІЦ», державна грошова числова тиражна лотерея «ЛОТО ГОЛ», державна грошова числова тиражна лотерея «ЛОТО БАБЛ», державна грошова миттєва лотерея «ВИГРАВАЙКА», державна грошова миттєва лотерея «ЗОЛОТА СКРИНЬКА», державна грошова миттєва лотерея «КЛУБ МІЛЬЙОНЕРІВ», державна грошова миттєва лотерея «ШАЛЕНИЙ ЛИМОН», державна грошова числова тиражна лотерея «БаблБол», державна грошова числова тиражна лотерея «ФОРТУНА», державна грошова числова тиражна лотерея «МУЛЬТИ КЕНО», державна грошова миттєва лотерея «ПІРАТСЬКІ ЛЕГЕНДИ», державна грошова миттєва лотерея «МИТТЄВА ЛОТЕРЕЯ», державна грошова числова тиражна лотерея «ДЮЖИНА+», державна грошова числова тиражна лотерея «ТОТАЛ 77», державна грошова числова ЛОТО», тиражна лотерея «ШАНС державна грошова миттєва лотерея «ЗАГУБЛЕНІ КРИСТАЛИ».

Доменне ім'я http://unl.ua/uk/, яке використовується позивачем для проведення державних лотерей, не підлягає обмеженню відповідно до закону.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державні лотереї в Україні», лотерея - масова гра, незалежно від її назви, умовами проведення якої передбачається розіграш призового (виграшного) фонду між її учасниками і перемога в якій має випадковий характер, територія проведення (розповсюдження) якої поширюється за межі однієї будівлі (споруди), незалежно від способу прийняття грошей за участь у такій грі.

Відповідно до ч.7 ст.5 Закону України «Про державні лотереї в Україні», територія розповсюдження державних лотерей, що проводяться повністю або частково через мережу Інтернет, не обмежується.

Забороняється встановлювати будь-які обмеження щодо здійснення діяльності з розповсюдження державних лотерей, у тому числі щодо встановлення пунктів розповсюдження державних лотерей, крім випадків, якщо розповсюдження державних лотерей порушує громадський порядок та становить небезпеку для життя чи здоров'я громадян.

Відповідно до ч.6 ст.9 Закону України «Про державні лотереї в Україні», розповсюдження державних лотерей здійснюється у будь-який спосіб, не заборонений законодавством (у тому числі через мережу Інтернет, мобільні додатки, тощо).

Відповідно до ч.4 ст.4 Закону України «Про державні лотереї в Україні», забороняється здійснення через мережу Інтернет діяльності з надання телекомунікаційних послуг та/або організація та надання точок доступу третім особам в мережу Інтернет до вебсайтів, через які здійснюється організація та проведення лотерей (Інтернет-клубів, Інтернет-кафе тощо), крім вебсайтів операторів державних лотерей.

Правові засади здійснення державного регулювання господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор в Україні, правові, економічні, соціальні та організаційні умови функціонування азартних ігор визначає Закон України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор».

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор»:

- азартна гра - будь-яка гра, умовою участі в якій ϵ внесення гравцем ставки, що да ϵ право на отримання виграшу (призу), імовірність отримання і розмір якого повністю або частково залежать від випадковості, а також знань і майстерності гравця;

- організатор азартних ігор - юридична особа - резидент України, яка на підставі отриманої ліцензії має право здійснювати зазначений у такій ліцензії вид діяльності з організації та проведення азартних ігор відповідно до вимог цього Закону.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» на території України дозволяється організовувати та проводити виключно такі види діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор:

- 1) організація та проведення азартних ігор у гральних закладах казино;
- 2) організація та проведення азартних ігор казино в мережі Інтернет;
- 3) організація та проведення букмекерської діяльності в букмекерських пунктах та в мережі Інтернет;
- 4) організація та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів;
- 5) організація та проведення азартних ігор в покер в мережі Інтернет.

Визначені цією частиною види діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор на території України можуть проводитися виключно за наявності у суб'єкта господарювання відповідних передбачених цим Законом ліцензій із використанням сертифікованого відповідно до цього Закону та підключеного до Державної системи онлайн-моніторингу грального обладнання та онлайн-систем організаторів азартних ігор.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» органом державного регулювання у сфері організації та проведення азартних ігор ϵ Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей.

Також, відповідно до ч. 5 ст. 2 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» до азартних ігор не належать випуск та проведення лотерей.

Відповідно, у сфері випуску та проведення державних лотерей, та у сфері організації та проведення азартних ігор діє єдиний уповноважений орган державного регулювання Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей.

Враховуючи те, що усі державні лотереї, що проводяться на веб-сайті із доменним ім'ям http://unl.ua/uk/, внесені до Єдиного реєстру державних лотерей, запроваджених в Україні, який після набрання чинності Закону України «Про

державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» ведеться Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей, умови проведення таких лотерей затверджені позивачем — оператором державних лотерей та опубліковані, відповідно, інформація про організацію та проведення на веб-сайті із доменним ім'ям http://unl.ua/uk/ азартних ігор не знайшла свого підтвердження.

Суд зазначає, що DNS-сервер (синонім - сервер імен) - це сервер, який містить базу даних публічних ІР-адрес і пов'язаних з ними імен хостів. Постачальники електронних комунікаційних послуг виходячи зі своїх матеріально-технічних можливостей створюють власні DNS-сервери та надають доступ для своїх абонентів з метою використання ієрархічного децентралізованого каталогу іменування комп'ютерів, служб чи інших ресурсів, які підключені до глобальної мережі Інтернет або власних окремих мереж.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про електронні комунікації»:

- абонент кінцевий користувач, який отримує електронні комунікаційні послуги на умовах договору, укладеного з постачальником електронних комунікаційних послуг;
- електронна комунікаційна послуга послуга, що полягає в прийманні та/або передачі інформації через електронні комунікаційні мережі, крім послуг з редакційним контролем змісту інформації, що передається за допомогою електронних комунікаційних мереж і послуг;
- постачальник електронних комунікаційних послуг суб'єкт господарювання, який фактично надає та/або має право надавати електронні комунікаційні послуги на власних мережах та/або на мережах інших постачальників електронних комунікаційних послуг.

Відповідно до ч. 1 ст. 17 Закону України «Про електронні комунікації» реєстр постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг ведеться регуляторним органом (його уповноваженими особами) в електронному вигляді за встановленими ним порядком та формою.

Розпорядженням НЦУ від 16.08.2024 №675/2480 «Про блокування доменних імен», яке згідно із частиною восьмою статті 32 Закону України «Про електронні комунікації» є обов'язковим для виконання постачальниками електронних комунікаційних послуг, було доручено здійснити обмеження доступу (заблокувати доступ) на власних рекурсивних DNS-серверах, зокрема, до доменного імені http://unl.ua/uk/.

Згідно ст. 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до ч. 1-4 ст. 32 Закону України «Про електронні комунікації» від 16.12.2020 року №1089-ІХ управління електронними комунікаційними мережами та відповідальність за забезпечення їх сталості в умовах надзвичайного та воєнного стану покладається на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах організації спеціального зв'язку, захисту інформації.

Для забезпечення можливості оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами всіх постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг в умовах надзвичайного та воєнного стану створюється національний центр оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами України.

Порядок створення та діяльності національного центру оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами України визначає Кабінет Міністрів України.

В умовах надзвичайного та воєнного стану національний центр оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами України виконує оперативно-технічне управління електронними комунікаційними мережами у межах повноважень, наданих йому Кабінетом Міністрів України.

Національний центр оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами України в умовах надзвичайного або воєнного стану видає розпорядження щодо оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами, які ϵ обов'язковими для виконання постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг.

Згідно пп. 52 п. 4 Положення №411 Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України здійснює управління електронними комунікаційними мережами та відповідає за забезпечення їх сталості в умовах надзвичайного та воєнного стану.

Порядок №812 визначає процедуру організації та здійснення оперативнотехнічного управління телекомунікаційними мережами в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану.

3а п. 2 Порядку №812 система оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами - сукупність технічних засобів, центрів управління, у тому числі персоналу, що забезпечують оперативно-технічне управління телекомунікаційними мережами.

Згідно з п. 4 Порядку №812 До складу системи оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами входять:

Національний центр оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій.

Відповідно до п. 7 Порядку №812 організація та виконання заходів з ефективного використання телекомунікаційних ресурсів в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану покладається на Національний центр та центри управління мережами.

Пунктом 14 Порядку №812 встановлено, що Національний центр та центри управління мережами за погодженням з Адміністрацією Держспецзв'язку відповідно до законодавства можуть допускати деяке зниження якості послуг та встановлювати тимчасові обмеження щодо їх надання до ліквідації надзвичайних ситуацій, скасування надзвичайного та воєнного стану.

Пункт 17 Порядку №812 визначає, що основними завданнями системи оперативнотехнічного управління телекомунікаційними мережами є забезпечення:

- 1) безперервного та ефективного управління телекомунікаційними мережами в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану;
- 2) функціонування телекомунікаційних мереж із заданими параметрами, в тому числі моніторингу з метою безперебійного надання телекомунікаційних послуг;
- 3) функціонування систем оповіщення цивільної оборони;
- 4) підвищення надійності роботи і ефективності використання телекомунікаційних мереж;
- 5) організації та здійснення заходів з оперативного відновлення, усунення пошкоджень чи перевантажень телекомунікаційних мереж з використанням наявних ресурсів телекомунікаційних мереж, а також забезпечення контролю за виконанням цих заходів;

- 6) першочергового виділення, резервування та відновлення ресурсів телекомунікацій в інтересах державної системи урядового зв'язку, національної системи конфіденційного зв'язку та спеціальних споживачів;
- 7) аналізу надійності і сталості функціонування телекомунікаційних мереж, розроблення пропозицій щодо вдосконалення телекомунікаційних мереж загального користування і подання їх Адміністрації Держспецзв'язку.

За п. 26 Порядку №812 основними завданнями Національного центру в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану є загальне управління центрами управління мережами, забезпечення можливості оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами з метою їх сталого функціонування та використання в інтересах управління державою, попередження, локалізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, оповіщення населення, забезпечення проведення мобілізації, задоволення потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку.

Згідно з п. 27 Порядку №812 Національний центр в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану видає розпорядження щодо оперативнотехнічного управління телекомунікаційними мережами, які є обов'язковими для виконання центрами управління мережами.

Відповідно до п. 28 Порядку №812 з метою забезпечення виконання основних завдань системи оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами Національний центр виконує такі функції:

- 1) здійснює загальний контроль за готовністю та функціонуванням телекомунікаційних мереж в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану;
- 2) забезпечує в установленому порядку організацію і контроль за наданням телекомунікаційних послуг спеціальним споживачам;
- 3) розробляє моделі можливих надзвичайних ситуацій у телекомунікаційних мережах, а також схеми і механізми розв'язання проблем;
- 4) здійснює збирання, накопичення, облік, збереження та аналіз поточної і статистичної інформації про стан мереж, необхідної для забезпечення сталого функціонування телекомунікаційних мереж в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану;
- 5) разом з операторами телекомунікацій розробляє плани відновлення функціонування телекомунікаційних мереж в умовах надзвичайних ситуацій,

надзвичайного та воєнного стану, плани оперативної заміни пошкоджених ліній, трактів і каналів зв'язку, плани використання резервів у разі перевантаження мереж, установлює періодичність проведення профілактичного тестування, доводить їх до операторів телекомунікацій та спеціальних споживачів;

- 6) погоджує із спеціальними споживачами рішення операторів телекомунікацій про початок проведення профілактичних, ремонтно-налагоджувальних та інших робіт у телекомунікаційних мережах;
- 7) взаємодіє з центрами управління мережами, іноземними операторами телекомунікацій, підрозділами оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами спеціальних споживачів, надає їм та отримує від них інформацію про зміну технічного стану трактів, каналів, комутаційних станцій та інших об'єктів управління;
- 8) виконує на договірних засадах інші функції, делеговані йому операторами телекомунікацій, у разі потреби допомагає у розв'язанні проблем, які виникають у телекомунікаційних мережах;
- 9) організовує оповіщення щодо зміни стану функціонування телекомунікаційних мереж.

Застосовуючи вищевикладені нормативні положення до обставин цієї справи суд зазначає наступне.

Згідно із частиною другою статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Зазначені критерії хоч і адресовані суду, одночасно ϵ й вимогами для суб'єкта владних повноважень, який прийма ϵ відповідне рішення та вчиня ϵ дії.

Аналогічний правовий висновок міститься у постанові Великої Палати Верховного Суду від 09.11.2023 року у справі № 9901/459/21.

Таким чином, визначальним ϵ реалізація повноваження на виконання встановлених функцій та завдань відповідного органу, в свою чергу не вимагається формулювання вичерпного переліку підстав для реалізації такого повноваження, хоча в залежності від волі законодавця такий перелік може існувати. В разі ж його відсутності судовій перевірці підлягає спосіб реалізації повноважень в рамках функціонального призначення такого органу, а також з дотриманням загальних вимог до діяльності суб'єкта владних повноважень, що визначені у ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України.

Враховуючи те, що інформація про організацію та проведення на веб-сайті із доменним ім'ям <a href="http://unl.ua/uk/азартних ігор не знайшла свого підтвердження, суд приходить до висновку про те, що спірне розпорядження НЦУ не відповідає встановленим меті та завданням діяльності НЦУ, зокрема, щодо забезпечення можливості оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами з метою їх сталого функціонування та використання в інтересах управління державою, попередження, локалізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, оповіщення населення, забезпечення проведення мобілізації, задоволення потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку.

Відповідно, дії Адміністрації Держспецзв'язку щодо погодження спірного розпорядження не відповідають меті управління електронними комунікаційними мережами з метою забезпечення їх сталості в умовах надзвичайного та воєнного стану.

Відповідно до частини 1 статті 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», суди застосовують при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року і протоколи до неї, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України та практику Європейського суду з прав людини як джерело права.

Так у пункті 23 Рішення у справі «Проніна проти України» від 18 липня 2006 року, Європейський суд з прав людини зазначив, що пункт 1 статті 6 Конвенції зобов'язує суди давати обґрунтування своїх рішень, але це не може сприйматись як вимога надавати детальну відповідь на кожен аргумент. Межі цього обов'язку можуть бути різними в залежності від характеру рішення.

Згідно з частиною першою статті 72 КАС України доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Ці дані встановлюються такими засобами: письмовими, речовими і електронними доказами; висновками експертів; показаннями свідків.

Відповідно до статті 73 КАС України належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування. Предметом доказування є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення.

За приписами статті 74 КАС України суд не бере до уваги докази, які одержані з порушенням порядку, встановленого законом. Обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування.

Згідно з статтею 77 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 78 цього Кодексу.

Відповідно до ст. 90 КАС України суд оцінює докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні.

Відповідачі належними та допустимими доказами не довели правомірність оскаржуваного розпорядження з урахуванням вимог, встановлених частиною другою <u>статті 19 Конституції України</u> та частиною другою <u>статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України</u>, а тому позовні вимоги про визнання протиправним та скасування спірного розпорядження, а також про визнання протиправними дій Адміністрації Держспецзв'язку щодо погодження спірного розпорядження підлягають задоволенню.

Щодо вимоги позивача про зобов'язання НЦУ видати розпорядження про розблокування доменного імені http://unl.ua/uk/, а також його піддоменів на рекурсивних DNS-серверах.

Відповідно до положень ч. 2 ст. 245 КАС України у разі задоволення позову суд може прийняти рішення, зокрема, про визнання протиправним та скасування індивідуального акта чи окремих його положень, визнання дій суб'єкта владних повноважень протиправними та зобов'язання утриматися від вчинення певних дій, визнання бездіяльності суб'єкта владних повноважень протиправною та зобов'язання вчинити певні дії.

Відповідно до ст. 370 КАС України судове рішення, яке набрало законної сили, ϵ обов'язковим для учасників справи, для їхніх правонаступників, а також для всіх органів, підприємств, установ та організацій, посадових чи службових осіб, інших

фізичних осіб і підлягає виконанню на всій території України, а у випадках, встановлених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за принципом взаємності, - за її межами. Невиконання судового рішення тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Враховуючи викладене, у зв'язку із задоволенням судом вимоги про визнання протиправним та скасування спірного розпорядження НЦУ, вимога позивача про зобов'язання НЦУ фактично вчинити дії на виконання судового рішення ϵ передчасною.

Відповідно до ч. 3 ст. 245 КАС України у разі скасування нормативно-правового або індивідуального акта суд може зобов'язати суб'єкта владних повноважень вчинити необхідні дії з метою відновлення прав, свобод чи інтересів позивача, за захистом яких він звернувся до суду.

У спірному розпорядженні з метою його виконання передбачено пункти 2 та 4, відповідно до яких постановлено: - постачальникам електронних комунікаційних послуг надіслати повідомлення про виконання розпорядження на електронну поштову скриньку — ncu@cip.gov.ua, - оперативному черговому НЦУ оприлюднити розпорядження на офіційному веб-сайті Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України в каталозі «Діяльність».

У зв'язку із задоволенням вимоги про визнання протиправним та скасування спірного розпорядження, з метою відновлення прав, свобод та інтересів позивача, за захистом яких він звернувся до суду, суд приходить до висновку про необхідність зобов'язати НЦУ: - оприлюднити рішення суду на офіційному веб-сайті Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, - зобов'язати постачальників електронних комунікаційних послуг надіслати повідомлення на електронну поштову скриньку — ncu@cip.gov.ua про скасування обмеження доступу (розблокування доступу) на власних рекурсивних DNS-серверах до доменного імені http://unl.ua/uk/, а також його піддоменів.

Відповідно до ч. 1 ст. 132 КАС України до судових витрат належить судовий збір. Позивачем було сплачено судовий збір у розмірі 7267,20 грн, що підтверджується відповідною квитанцією.

Відповідно до ч. 3 ст. 139 КАС України при частковому задоволенні позову судові витрати покладаються на обидві сторони пропорційно до розміру задоволених позовних вимог. При цьому суд не включає до складу судових витрат, які підлягають розподілу між сторонами, витрати суб'єкта владних повноважень на правничу допомогу адвоката та сплату судового збору.

Таким чином, враховуючи часткове задоволення позовних вимог стягненню підлягає сума судового збору в розмірі 3633,60.

Враховуючи, що оскаржуване розпорядження від 16.08.2024 року № 675/2480 було винесено Відповідачем-1, саме з Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій належить стягнуть витрати зі сплати судового збору.

Керуючись статтями 9, 14, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 90, 143, 242- 246, 250, 255 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

вирішив:

- 1. Адміністративний позов Підприємства з 100% іноземними інвестиціями «Українська Національна Лотерея» (02098, м. Київ, вулиця Юрія Шумського, будинок, 16, офіс 110, ідентифікаційний код юридичної особи 24940541), до Національного Центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій (03110, м. Київ, вул. Солом'янська, 13, ідентифікаційний код юридичної особи 42980729), Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (03110, м. Київ, вул. Солом'янська, будинок 13, ідентифікаційний код юридичної особи 34620942) про визнання протиправними дій задовольнити частково.
- 2. Визнати протиправним та скасувати розпорядження Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій від 16.08.2024 року № 675/2480 «Про блокування доменних імен» в частині здійснення обмеження доступу (заблокування доступу) на власних рекурсивних DNS-серверах до доменного імені http://unl.ua/uk/, а також його піддоменів.
- 3. Визнати протиправними дії Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо погодження розпорядження Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій від 16.08.2024 року № 675/2480 «Про блокування доменних імен» в частині здійснення обмеження доступу (заблокування доступу) на власних рекурсивних DNS-серверах до доменного імені http://unl.ua/uk/, а також його піддоменів.
- 4. У задоволенні решти позовних вимог відмовити.
- 5. Зобов'язати Національний центр оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій: оприлюднити дане рішення суду на офіційному веб-сайті Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, зобов'язати постачальників електронних комунікаційних послуг надіслати

повідомлення на електронну поштову скриньку – ncu@cip.gov.ua про скасування обмеження доступу (розблокування доступу) на власних рекурсивних DNS-серверах до доменного імені http://unl.ua/uk/, а також його піддоменів.

6. Стягнути з Національного Центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій (ЄДРПОУ 42980729) на користь ПІДПРИЄМСТВА З 100% ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ «УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЛОТЕРЕЯ» (ЄДРПОУ 24940541) витрати зі сплати судового збору в розмірі 3633 (три тисячі шістьсот тридцять три) гривні 60 (шістдесят) копійок.

Рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті апеляційного провадження чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду. Апеляційна скарга на рішення суду подається до Шостого апеляційного адміністративного суду протягом тридцяти днів з дня складення повного тексту рішення.

Суддя

Терлецька О.О.